

РЕШЕНИЕ

№ 110

гр. Варна, 15.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 12 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Десислава Й. Йорданова

при участието на секретаря Станислава Ст. Стоянова
като разгледа докладваното от Десислава Й. Йорданова Гражданско дело № 20213110110464 по описа за 2021 година

Производството е образувано по предявен от М. ИВ. ВЛ. срещу ****осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. III, във вр. с чл. 89, ал. 5, 6 и 8 от Закона за туризма за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от **600,00 лв.**, представляваща направени от ищеца плащания по Договор за туристически пакет № EE096309/21.01.2020 г. за пътуване по маршрут Варна-Антاليا-Варна в периода от 28.09.2020 г.-05.10.2020 г., прекратен на 06.08.2020 г., ведно със законната лихва считано от 16.07.2021 г. до окончателното изплащане на сумата за главница.

Ищецът твърди, че с ответника са сключили договор за туристически пакет № EE096309/21.01.2020 г. за пътуване по маршрут Варна-Антاليا-Варна в периода от 28.09.2020 г.-05.10.2020 г. и е заплатил 600 лв.- 30% депозит от уговорената цена на услугата в деня на сключване на договора. Сочи, че на 06.08.2020 г. е отправила изявлението до ответника за прекратяване на договора на основание чл.89, ал.5 ЗТ и е поискала връщане на платената сума от 600 лв. Ищецът обосновава искането за прекратяване на договора с настъпило непреодолимо и извънредно обстоятелство – пандемията от COVID 19. Излага, че в периода август-септември всички завръщащи се от Република Турция българи са поставяни под 14 дневна задължителна карантина, с оглед което осъществяването на пътуването би възпрепятствало нейната и на съпруга й/ който щял да пътува с нея/ трудова ангажираност. Излага подробни доводи за приложимостта на чл.89, ал.5 ТЗ в конкретния случай, която обосновава с наличието на широкото разпространение на COVID 19. Твърди, че наличието на огнище на сериозна болест като COVID 19 на мястото на пътуването представлява „непреодолимо и извънредно обстоятелство“, като по отношение на сериозността на заболяването и влиянието на разпространението му в световен мащаб излага становища на Съветът на ЕС и Световната здравна организация. Излага, че на сайта на Министерството на външните работи в периода от 03.2020 г.- 12.2020 г. е била публикувана информация за разпространение на вируса и на българите е препоръчано да пътуват само в краен случай в редица страни вкл. в Р. Турция. Счита, че разпространението на болестта значително би засегнала изпълнението на туристически пакет, тъй като обстановката семеняла ежедневно и не било ясно дали пътуването ще се осъществи, а при връщането на пътуващите в страната, дали няма да бъдат поставени под задължителна

карантина. При изложеното намира, че са били налице основания за прекратяване на договора по чл.89, ал.5 ЗТ и ответникът е следвало да възстанови авансово заплатената сума / чл.89, ал.6 ТЗ/ в срока по чл.89, ла.8 ЗТ – до 20.08.2020 г., което той не е сторил. Иска се уважаване на иска и присъждане на разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът е депозирал отговор на исковата молба, с който поддържа, че предявеният иск е допустим, но е неоснователен. Не оспорва, че между страните е бил сключен соченият от ищеца договор и по него е заплатена сума от 600 лв. Излага, че след изявлението на ищеца от 06.08.2020 г. е анулирал направените резервации, но тъй като е бил изправна страна по договора и не е имало пречки същия да бъде изпълнен / пътуването до Р. Турция е бил безпрепятствено и хотела, в който е следвало ищеца да бъде настанен е приемал гости/ и като изправна страна по договора, не дължи връщане на суми. Излага, че съгласно чл.3, ал.7 от ОУ към договора при резервация при пакет „ранно записване“, при каквито условия е сключен договора между страните, в случай на отказ от пътуване и невъзможност да се смени датата на пътуване, след указания срок от 7 дни от датата на записване, потребителят резервирал и заплатил пакет „ранно записване“ губи 100% от внесената сума. Излага, че резервацията, направена от ищеца не попада в периода на обявеното в Р. България извънредно положение и периода на ограничителни мерки наложени в Р. Турция. В последната, на 11.06.2020 г. са отменени всички ограничения по отношение на гражданските полети, а от 23.06.2020 г. са отменени ограниченията за международен автобусен превоз. Сочи, че към 06.08.2020 г. липсват каквито и да са ограничителни мерки за пътувания и настаняване в Турция. Иска се отхвърляне на предявения иск и присъждане на разноски.

Варненският районен съд, като прецени събраните по делото доказателства и доводите на страните съгласно чл. 235, ал. 2 ГПК, намира следното:

Предявен е иск по чл. 55, ал. 1, предл. III, във вр. с чл. 89, ал. 5, 6 и 8 от Закона за туризма. За уважаване на иска ищецът при условията на пълно и главно доказване следва да установи следните факти от фактическия състав на правото му - наличие на валидно сключен с ответника договор за туристически пакет № ЕЕ096309/21.01.2021 г.; изправността си по договора, а именно че е заплатил капаро от 30% от цената, съгласно чл.9 от договора прекратяване на договора на соченото основание и осъществяване предпоставките за това, а именно възникване след сключване на договора на твърдяните непреодолими и извънредни обстоятелства, стоящи извън волята на страните, обявената от СЗО световна пандемия от коронавирус, наличието на ограничения във възможността за пътуване в РТурция вкл. задължителна 14-дневна карантина при връщане в РБ от РТурция, засягащи значително изпълнението на туристическия пакет, отправяне на изявление за прекратяване на договора чрез на соченото основание и достигане на това изявление до ответника. В тежест на ответника да докаже своите положителни правоизключващи и правопогасяващи възражения по иска, от които черпи благоприятни за себе си правни последици в частност твърденията си, че е изправна страна по договора; основание за задържане на сумата, поради наличие предпоставките на чл. 3, ал.7 ОУ, както и липсата на обстоятелства във връзка с пандемията от коронавирус за осъществяване на пътуването в периода от 28.09.2020 г.-05.10.2020г. вкл. възможността за безпрепятствено пътуване и отсядане в планираното място на настаняване.

С определението от 25.10.2021 г. по реда на чл.140 ГПК е признато за безспорно, че между страните на 21.01.2021 г. е бил сключен договор за туристически пакет № ЕЕ096309/21.01.2020 г. за пътуване по маршрут Варна-Анталиа-Варна в периода от 28.09.2020 г.-05.10.2020 г. за двама души с обща цена от 1970,83 лв. и от ищеца е заплатена авансово сума от 600 лв. На 06.08.2020 г. до ответника е достигнало изявление на ищеца за прекратяване на договора на основание непреодолимо и извънредно обстоятелство – разпространение на COVID 19, а ответното дружество е анулирало резервацията, като доколкото не е счело, че не са налице извънредни обстоятелства е отказало връщане на претендираната сума.

От събраните по делото доказателства се установява от фактическа страна:

От представения от ищеца договор за туристически пакет ЕЕ096309/21.01.2020 г., за който страните не спорят, че ги обвързва се установява, че са постигнали съгласие за резервация с отстъпка за ранно записване, с депозит от 30% и доплащане 25 дни преди отпътуването на 28.09.2020 г. до 05.10.2020 г. / седем нощувки/. В договора е посочено, че екскурзията е за двама души, със самолетен полет и настаняването е следвало да се бъде в 5

звезден хотел в „Justiniano Deluxe Resort“, „Justiniano no Deluxe Resort“. В чл.3 от ОУ, приложими към договора е уговорено, че резервациите по пакет „ранно записване“ в случай на отказ от пътуване и невъзможност да се смени датата на пътуване, след указания срок от 7 / седем/ дни от датата на записване, потребителят резервирал и заплатил пакет за „ранно записване“ губи 100% от внесената сума.

Към исквата молба е представена рецептурна книжка от 2021 г. на ***– второто лице, за което в процесния договор е посочено, че ще ползва от туристическите услуги, в която е посочено, че той страда от хипертонична болест и неинсулинов диабет.

От ответника е представена фактура 1538/28.09.2020 г. на стойност 39916,81 лв.- стойност на чартърен полет на 28.09.2020 г. по направление VAR-AYT-VAR и изходяща от ответника справка за погасяване на сумата.

Представено е с препис на български език писмо от курортен комплекс „Justiniano Deluxe Resort“ от 30.09.2021 г., в което е посочено, че в периода септември-октомври 2020 г. комплексът е бил отворен за настаняване на гости, работил е при условията и съгласно изискванията на турското правителство, целящи да предотвратят разпространението на инфекцията Covid-19.

Представена е ел. кореспонденция между страните по повод прекратяването на договора, осъществяването на което е отделено като безспорно в производството.

От ответника е представено писмо от *** директор на Дирекция „Ситуационен център“ към Министерството на външните работи на РБългария във връзка със запитване за епидемичната обстановка в Р Турция, в която е посочено, че от 11.06.2020 г. в Турция са отменени предходно наложени ограничения заради епидемията от Covid 19 по отношение гражданските полети и са отворени ГКПП, като до 23.06.2020 г. важи ограничението за използване на до 50% от капацитета на седалките места в автобусите при влизане в страната, които ограничения отпадат след тази дата.

От правна страна:

По делото не се оспорва, че между страните е бил сключен валиден договор за туристически пакет № ЕЕ096309/21.01.2020 г., който е бил прекратен на 06.08.2020 г./ преди започване на изпълнението с изявлението на потребителя, като спорен се явява въпроса дали ищецът е имал право да прекрати договора на основание чл.89, ал.5 от Закона за туризма / ЗТ/.

Според чл. 89, ал. 5 от ЗТ, пътуващият има право да прекрати договора за туристически пакет преди започването на изпълнението на туристическия пакет, без да заплаща никаква такса за прекратяване в случай на непреодолими и извънредни обстоятелства, настъпили или случващи се в мястото на дестинацията или в непосредствена близост до него, които засягат значително изпълнението на туристическия пакет или превоза на пътници до дестинацията. Ал. 8 от същата разпоредба предвижда, че при прекратяване на договора за туристически пакет туроператорът възстановява на пътуващия всички плащания, след приспадане на съответните разходи по ал. 2 за прекратяване на договор.

Следва да се изясни съдържанието на понятието "непреодолими и извънредни обстоятелства", с което борави ЗТ. Тази норма транспонира разпоредба на чл. 12 от Директива 2015/2302 на ЕП и Съвета от 25.11.2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на ЕП и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета, което обосновава приложимост на постановките й. Според чл. 3, т. 12 от Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета "непредотвратими и извънредни обстоятелства" означава ситуация извън контрола на страната, която се позовава на тази ситуация, чиито последици не биха могли да бъдат избегнати дори при вземането на всички разумни мерки. Българският закон преповтаря тази дефиниция. Легална дефиниция на "непреодолими и извънредни обстоятелства" е дадена в нормата на § 68д от ДР на ЗТ – това са обстоятелства, които са извън контрола на страната, която се позовава на тях, и последиците от които не биха могли да се избегнат, дори ако са били предприети всички разумни мерки за тяхното предотвратяване.

В пар. 31 от Преамбюла на посочената Директива е разписано, че пътуващите следва да имат и право да прекратяват договора за пакетно туристическо пътуване без заплащане на такса за прекратяване, когато изпълнението на туристическия пакет ще бъде засегнато в

значителна степен от непредотвратими и извънредни обстоятелства, което може да включва например война, други сериозни проблеми със сигурността, като терористични актове, значителни рискове за човешкото здраве, като огнище на сериозна болест на мястото на пътуването или природни бедствия, като наводнения или земетресения или атмосферни условия, които правят невъзможно безопасното пътуване до дестинацията, съгласно уговореното в договора за пакетно туристическо пътуване.

Изброяването е примерно, но с оглед характера на изброените обстоятелства, наличието на заразно вирусно заболяване като коронавируса Covid 19, на което ищецът се е позовал в изявлението за разваляне на договора за туристически услуги следва да се приеме като непредотвратимо и извънредно обстоятелство, отчитайки че същото носи значителни рискове за човешкото здраве. Ключов за разрешаване на правни спор е въпросът дали към момента на изявлението за прекратяване на договора на територията на Р. Турция е бил налице здравен риск във връзка с разпространението на Covid 19, което да обуслови наличие на правото по чл.89, ла.5 ЗТ.

Публично общоизвестни са обстоятелствата, че още в началото на м. 02. 2020 г. / който момент обаче е след сключване на процесния договор/ СЗО публикува Стратегически план за подготвеност и реакция относно Ковид 19, който има за цел да се спре по-нататъшното предаване на вируса в Китай и други страни и да се смекчи въздействието на заразата във всички страни, и в който се отправя призив за мобилизирането на финансиране с цел създаване на международна координация и подкрепа за операциите, засилване на националните усилия за подготвеност и реакция и ускоряване на приоритетните научни изследвания и иновации, т. е още през февруари 2020 г. в световен план е прието, че ковид-19 е потенциална заплаха от извънреден характер за здравето на хората и че има "сериозна опасност коронавирусът от 2019 г. да се разпространи и в други страни по света" и да прерасне в пандемия, каквато официално е била обявена от СЗО на 11.03.2020 г.

За периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г. в Република България от Парламента е било обявено извънредно положение като мярка срещу ограничаване разпространението на коронавируса. Във връзка с така обявеното извънредно положение от министъра на здравеопазването са издавани заповеди за налагане на ограничителни мерки за населението / касаещи пътуванията в страна и чужбина, карантинирането на болни от Covid 19 и контактни с тях лица, ограничения в посещенията на закрити места и събирането на хора и др. социални мерки/, с оглед ограничаване разпространението на заразната болест. Тези мерки са претърпявали множество промени в течението на времето, като са съобразявани с интензитета на разпространение на заболяването. По отношение възможността за пътуване в чужбина и по-конкретно до Република Турция са издавани заповеди на министъра на здравеопазването / достъпни на сайта на министерството/ - Заповед № РД-01-334 от 12.06.2020 г. за временна забрана за влизане на територията на Република България, изключенията от тази забрана и поставяне под карантина на влизащи от определени страни (отменена със Заповед № РД-01-338/13.06.2020 г.), Заповед № РД-01-405 от 15.07.2020 г. за временна забрана за влизане на територията на Република България и определяне на лицата, които се поставят под карантина при влизане на територията на страната (отменена със Заповед РД-01-438 от 27.07.2020 г.) и приложимата за периода 01.08.2020 г.-31.08.2020 г. т.е. към момента на подаването от страна на ищеца на изявление до ответника за прекратяване на договора - Заповед № РД-01-448 от 31.07.2020 г. за временна забрана за влизане на територията на Република България и определяне на лицата, които се поставят под карантина при влизане на територията на страната като от съдържанието на заповедта се установява, че българските граждани при влизането в РБ от Р Турция / като трета страна извън посочените по т. 5/ следва представят документ, показващ отрицателен резултат от проведено до 72 часа преди влизането в страната изследване по метода на полимеразно верижна реакция за доказване на COVID-19, а при непредоставяне на такъв документ лицата се поставят под карантина за срок от 14 дни в дома или в друго място за настаняване, в което лицето е посочило, че ще пребивава. При така издадените заповеди на здравните власти, недоказано остава твърдението на ищеца, че при отправяне на известието за прекратяване са действали заповеди за задължителна карантина при връщане в България, но този извод сам по себе си не може да обоснове неоснователност на предявения иск, доколкото безспорното наличие на разпространение на заразна болест в държавата на пътуването е достатъчно обстоятелство, което се отразява на осъществяване на

туристическия пакет. Следва да се отчете, че темпа на разпространение и обхваната територия на разпространението в световен мащаб са постоянноменящи се още от м.02.2020 г., като наличието на пандемия от вирусното заболяване поставя в опасност здравето на лицата независимо от мерките, които компетентните държавни органи предприемат и то е обстоятелство, което не зависи от волята на пътуващия.

В условията на пандемия на компетентните държавни органи в зависимост от техния ресор са възложени особено обществени значими функции за предприемане на мерки за защита на населението чрез налагане ограничения и забрани допринасящи за ограничение на заболяването или предупреждаване на гражданите за опасността за тях в зависимост от тяхното поведение вкл. при предприемане на пътуване. В тази връзка Министерството на здравеопазването е чрез дирекция „Ситуационен център“ следи обстановката в отделните държави по света от гледна точка възникване на предпоставки за промени на нивата на риск изменящи се в резултат на природна дейност вкл. епидемии, като в конкретния случай с Р.Турция от 13.03.2020 г. / съобразно представената по делото справка от МВнР/ и до настоящия момент / по справка в сайта на МВнР/ е определен индекс на риска ниво 4 / по скала до 5/: „предупреждение за преустановяване на пътуванията в цялата страна освен при крайна необходимост“ във връзка с пандемията от Covid 19.

Въпреки, че анализите и препоръките на държавните органи не са задължителни за гражданите, същите се ползват с достоверност и представляват препоръчителен източник на информация, който да бъде съобразяван, поради което съдът намира, че в периода от м.08.-10.2020 г. са били налице обстоятелства от извънреден и непреодолим характер, които обуславят законосъобразното прекратяване на договора от страна на потребителя на основание чл.89, ал.5 ЗТ.

Доказания по делото факт, че хотелския комплекс, в който ищцата и спътника ѝ е следвало да бъдат настанени по време на почивката си не се отразява на извода на съда. Фактическата възможност за настаняване на туристите при наличие на разпространение на заразна болест в страната не обуславя извод за безпроблемно изпълнение на туристическия пакет, тъй като не води до намаляване риск за здравето на пътниците, с оглед характера на извънредното обстоятелство /разпространение на заразна болест/ и доказателствата по делото за заболявания на съпруга на ищцата водят до извод за наличие на опасност за здравето на лицата. За упражняване правото по чл.89, ал.5 ЗТ не се изисква отмяна на цялото пътуване, тоест то изобщо да не се е състояло, като упражняването или не на това право е преценка на всеки от пътуващите.

Действително приложимите към процесното правоотношение общи условия към договора на страните за туристически пакет установяват, че при отказ от пътуване, и невъзможност да се смени датата на пътуване при резервация по пакет „ранно записване“, в срок след седем дни от датата на записване, потребителят губи 100% от внесената сума, но тази клауза на общите условия противоречи на императивна законова норма - чл. 89, ал. 5 и 6 от ЗТ/, поради което е нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД и съответно не може да се приложи.

Без значение с оглед основанията за прекратяване на договора е соченото от ответника, че е направил разходи за заплащане с контрагенти за изпълнението на договора за туристически пакет, защото чл. 89, ал. 6 от ЗТ предвижда връщане на всички плащания, извършени от потребителя, без да държи сметка какви плащания е направил туроператорът към други лица.

По тези съображения съдът приема, че за ищцата е съществувало валидно правно основание да прекрати едностранно процесния договор от 21.01.2020 г. (чл. 89, ал. 5 от ЗТ), като за туроператорът не е налице основание за задържане на заплатената от нея цена, която следва да върне на основание чл. 89, ал. 6 от ЗТ. Предявеният иск е основателен и следва да бъде изцяло уважен.

По разноските:

С оглед изхода на спора, на основание чл.78, ал.1 ГПК, право на разноски има ищецът. Същият е доказал заплащането на 50,00 лв. – държавна такса, която следва да му бъде заплатена от ответника

Ищецът е направил искане за присъждане в полза на адв. ***В. адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 ЗАДв за указана на основание чл.38, ал.1, т.3, предл.1 безплатна адвокатска защита. Правото на адвокат да окаже безплатна адвокатска помощ на

лица, имащи право на издръжка; на материално затруднени лица или на роднини или близки е регламентирано в чл. 38, ал. 1 ЗА. Съгласно чл. 38, ал. 2 ЗА адвокатът, който е оказал на страната безплатна правна защита, има право на адвокатско възнаграждение в определен от съда размер. За да бъде надлежно упражнено това право, не е достатъчно да е направено искане по чл. 38, ал. 2 ЗА, а е необходимо да са представени и сключени договори за правна защита и съдействие, в които да е отразено и основанието за оказване на безплатна защита за производството. В случая тези предпоставки са налице и в полза на адв. В. следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 300 лв.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА *** със седалище и адрес на управление: ***, партер да заплати на М. ИВ. ВЛ., ЕГН:*****, адрес: г****на основание чл. 55, ал. 1, предл. III, във вр. с чл. 89, ал. 5, 6 и 8 от Закона за туризма сумата от **600,00 лв.**, представляваща направени от ищеца плащания по Договор за туристически пакет № ЕЕ096309/21.01.2020 г. за пътуване по маршрут Варна-Анталия-Варна в периода от 28.09.2020 г.-05.10.2020 г., прекратен на 06.08.2020 г., ведно със законната лихва считано от 16.07.2021 г. до окончателното изплащане на сумата за главница.

ОСЪЖДА, на основание чл.78, ал.1 ГПК, ***, със седалище и адрес на управление: гр. ***, партер да заплати на М. ИВ. ВЛ., ЕГН:*****, адрес: гр. ***сумата от **50,00 лв.**- съдебни разноски за държавна такса в настоящото производство

ОСЪЖДА, на основание чл. 38, ал.2 ЗАдв, „*** със седалище и адрес на управление: гр. ***, партер да заплати на И.А. В., ЕГН: *****, ВАК, адрес: гр. *** сумата от **300,00 лв.**- адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна защита на ищеца в настоящото производство.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд –Варна в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия при Районен съд – Варна: _____